

Aan het Bestuur van de
Nederlandse Natuurkundige Vereniging
Postbus 41882
1009DB AMSTERDAM

Monnickendam, 5 augustus 2015.

Betreft: Nederlands Tijdschrift voor Natuurkunde van augustus 2015

Geacht bestuur,

Na thuiskomst van mijn vakantie kon ik kennis nemen van het laatste nummer van het Nederlands Tijdschrift voor Natuurkunde. Als NNV lid met een geschiedenis van meer dan 50 jaar doe ik dat doorgaans met veel genoegen. Ditmaal ging dat gebruikelijke genoegen al snel over in verbazing en, laat me er niet omheen draaien, in ergernis. Het betreft de aankondiging van een symposium op 29 oktober 2015 begeleid door een concept standpunt van de NNV over energie- en klimaatproblematiek. Ik meen dat de NNV als politiek ongebonden organisatie zich hiermee op een hellend vlak begeeft waaruit slechts onduidelijkheid over waar de NNV voor staat en dus prestigeverlies kan voortkomen. Laat me dit standpunt nader toelichten.

De NNV is een beroepsvereniging van natuurkundigen zonder enige politiek binding. Dat is belangrijk en moet vooral zo blijven. Daartoe richt de NNV zich op het bevorderen van de wetenschappelijke kwaliteit van onze discipline op het gebied van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. Het Tijdschrift speelt hierbij een belangrijke rol en kan bogen op een lange en kwalitatief hoogstaande traditie. Deel van de missie van de NNV is het zo feitelijk en correct mogelijk presenteren van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de natuurkunde. Voor veel wetenschappelijke ontwikkelingen geldt bovendien dat standpunten van wetenschappers dikwijls op gespannen voet met elkaar staan. In dat geval is het de taak van de NNV zo objectief mogelijk over dergelijke diversiteit in standpunten te berichten.

Uiteraard heeft een discipline als de natuurkunde belangrijke maatschappelijke implicaties die gevolgen hebben of kunnen hebben voor politieke meningsvorming. Dat is op zichzelf genomen een goede zaak, hoewel ik als voormalig lid van de Eerste Kamer (2011-2015) helaas als vrijwel enige bèta in de Senaat kon constateren dat de kennis omtrent technologie en wetenschap in kringen van de politiek dun gezaaid is. Wellicht nog zorgwekkender is het ontbreken van inzicht in wat de werkelijke kracht van de natuurwetenschappen is, namelijk hun bewezen probleemoplossend vermogen. Te vaak is politiek gebaseerd op onvoldoende kennis van zaken en het selectief wegmasseren van minder welgevallige feiten. Behalve betreurenswaardig is dat naar mijn mening ook gevaarlijk, en in elk geval kostbaar. Juist daarom dient een beroepsvereniging als de NNV zich nadrukkelijk te richten op het etaleren op wat ons vak te bieden heeft los van elke politieke meningsvorming. En dat is heel veel.

Als doorgaans maatschappelijk betrokken burgers hebben leden van een beroepsvereniging als de NNV behoefte aan een politiek onafhankelijke organisatie die zonder politieke voorkeuren relevante wetenschappelijke ontwikkelingen meldt, en ook verschillende inzichten over het voetlicht brengt. De leden van de NNV zijn vervolgens mans of vrouws genoeg daar, mochten ze er behoefte aan hebben, hun eigen politieke conclusies aan te verbinden. Overigens zijn politieke voorkeuren doorgaans op heel wat minder gebaseerd dan op

verzamelingen van toetsbare feiten. Persoonlijk betreurt ik dat, maar in een samenleving die burgers serieus neemt is elke poging tot sturing van de politieke meningsvorming door een beroepsorganisatie volstrekt ongewenst.

Het symposiumprogramma van 29 oktober wordt door het NNV bestuur 'onderbouwd' met een reeks stellingen die niet anders gelezen kunnen worden dan als een politiek manifest. Ook de samenstelling van de sprekerslijst is dermate eenzijdig, dat het bestuur hiermee de schijn op zich laadt van manipulatie van de meningsvorming van zijn leden. Wat bijvoorbeeld ook de kwaliteiten van Jan Terlouw mogen zijn, hij heeft geen naam gemaakt door zijn baanbrekend wetenschappelijk onderzoek op het gebied van energie en klimaat. Als hij de inleider is voor het symposium zonder dat er wel degelijk bestaande tegengeluiden aan bod komen, is hiermee de toon gezet op een wijze de NNV onwaardig. Ook diverse andere sprekers zijn bepaald geen wetenschappers die op basis van eigen kwalitatief hoogstaand wetenschappelijk onderzoek de NNV leden veel te melden hebben. Hun politieke overtuiging is uiteraard hun eigen zaak, maar in NNV verband nauwelijks relevant.

De energie- en klimaatproblematiek is gecompliceerd en simpele oplossingen bestaan helaas niet. Die oplossingen kan ook de natuurkunde niet bieden. Wat de natuurkunde wel kan doen is om zo objectief en feitelijk mogelijk *alle* opties en risico's in kaart te brengen, zonder zich daarbij te beperken tot datgene wat op een bepaald moment politiek 'correct' of opportuun is. Zo is het in Nederland volkomen ontbreken van een zinvolle inhoudelijke discussie over kernenergie, waarbij zaken als bijvoorbeeld de gesmolten zout thorium reactor aan de orde komen, in mijn ogen curieus.

In de natuurkunde worden wetenschappelijk feiten gelukkig niet geformuleerd op basis van consensus of door meerderheden van mensen die niet zelf inhoudelijk deskundig zijn maar slechts het werk van anderen citeren. De natuurkunde grossiert in casus waarin eigengereide individuen oproeien tegen de stroom van de *communis opinio* en daarin vaak gelijk bleken te hebben. Slechts door wetenschappelijk helderheid en een open discussie waarbij *alle* standpunten geventileerd worden, wordt recht gedaan aan waar een discipline als de natuurkunde werkelijk voor staat of zou moeten staan.

Samenvattend, naar mijn mening is het eenzijdige programma van het symposium van 29 oktober met de bijgevoegde stellingen een verwerpelijke poging van het NNV bestuur om tot politieke beïnvloeding van de NNV leden te komen. Dat is definitief *niet* de taak van de NNV. Door deze weg te bewandelen werkt de NNV nadrukkelijk aan haar eigen overbodigheid. Het organiseren van stemmingen om via politieke meerderheden wetenschappelijke 'feiten' te scheppen is de NNV onwaardig. Deze manier van doen kan slechts leiden tot toekomstige ongeloofwaardigheid van een organisatie die ik meer dan 50 jaar van harte gesteund heb.

Met vriendelijke groet,

Prof. Dr. C.A. (Kees) de Lange